

Abstrakt (česky)

Variabilitě se věnovalo mnoho českých i zahraničních studií. Studie ovšem byly zaměřené na variabilitu mluvených projevů či čtení běžných textů a také málokterá studie se zabývala zkoumáním variability konkrétně nazálních hlásek. Tato práce se tedy zabývá variabilitou převážně nazál při recitaci básně. Vybraná báseň obsahuje vysoké množství nazál, navíc je zde první a poslední sloka totožná. Práce obsahuje teoretickou část, která shrnuje poznatky jak o nazálech obecně, tak o variabilitě. Dále přináší výzkumnou část, která analyzuje variabilitu nazál v závislosti na různých faktorech. Popisuje se zde vliv určitých faktorů na trvání a harmonicitu jednotlivých hlásek, včetně artikulačního tempa. Výzkumná část vychází z nahrávek 32 mluvčích.

V analytické části je zkoumané nejprve artikulační slabičné tempo mluvčích napříč celou básní, následně také v rámci slok a veršů. Druhá analýza se věnuje trvání nazál. Zkoumá se trvání nejprve v prvních třech neopakovaných slokách napříč mluvčími. Trvání nazál bylo ovlivněno převážně přízvuchností a pozicí ve frázi či výskytem ve shluku (toto se potvrdilo jen u hlásky [n], která měla největší výskyt). Ke každému faktoru je vytvořen krabicový graf, který znázorňuje jeho vliv na nazály. Následně je vytvořen graf, který porovnává trvání nazál v poslední a v první sloce, které mají totožný text. Poslední analýza se zaměřuje na harmonicitu nazál, jež je znovu posouzena i na základě faktorů, které byly zmiňované v předešlé analýze.

V analýze tempa jsme zjistili, že všichni mluvčí dodrželi kadenci klesavou (až na opakující se sloku). Poslední sloka se vychylovala. V analýze trvání nazál jsme zjistili, že pokud nazála byla přízvuchná či stála v pozici finální, tak byla ve většině případů prodloužena. Pozice ve shluku měla vliv jen na nazálu [n], která se ve výzkumu vyskytovala nejvíce. Z analýzy harmonicity bylo patrné, že harmoničita byla ovlivněna pohlavím daných mluvčích (ženy měly vyšší harmonicitu než muži) a také shlukem (nazála měla vyšší harmonicitu, pokud byla součástí shluku).